Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności – Częstochowa, 4 marca 2021

4 marca 2021 r. w Przystanku Historia – Centrum Edukacyjnego IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie odbyła się uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych pięciu działaczom opozycji wobec dyktatury komunistycznej z lat 1956–1989 z regionu częstochowskiego. W imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy odznaczenia wręczył Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek.

Odznaczeni:

Jan Blecharczyk był nauczycielem w Zespole Szkół Zawodowych w Myszkowie, gdzie wśród uczniów i grona pedagogicznego występował jako przeciwnik PRL oraz zwolennik byłego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Na przestrzeni lat 1982/1983 był głównym inicjatorem akcji rozwieszania krzyży na terenie ZSZ w Myszkowie. W latach 1982-1985 utrzymywał opozycyjne kontakty z internowanym b. działaczem NSZZ „Solidarności”. Zamierzał powołać na terenie ZSZ nieformalną grupę składającą się z uczniów i nauczycieli, której celem miało być podtrzymywanie tradycji zdelegalizowanego NSZZ „Solidarność”. W efekcie podjętych działań operacyjnych oraz administracyjno-prawnych podjętych przez pion III Służby Bezpieczeństwa Rejonowego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Myszkowie doprowadzono z dniem 15 stycznia 1985 r. do zwolnienia Jana Blecharczyka z pracy. Po zwolnieniu do 1987 r. Pan Jan Blecharczyk był objęty kontrolą operacyjną przez SB, zmierzająca do neutralizacji jego opozycyjnej działalności.

Zdzisław Caban był działaczem NSZZ „Solidarność” w Częstochowskich Zakładach Przemysłu Lniarskiego „Warta” w Częstochowie, pełnił m.in. funkcję skarbnika w Komisji Zakładowej. Po wprowadzeniu stanu wojennego zaangażował się w działalność podziemnych strukturach zdelegalizowanego związku. Brał udział w organizowaniu pomocy finansowej dla członków rodzin osób internowanych. W 27 listopada 1982 r. Zdzisław Caban został internowany, a 8 grudnia 1982 r. na mocy postanowienia wydanego przez Wojskową Prokuraturę Garnizonową w Gliwicach tymczasowo aresztowany pod zarzutem kontynuowania działalności w nielegalnie działającej „Solidarności” oraz rozpowszechniania na terenie Częstochowy w okresie od czerwca do listopada 1982 r. nielegalnych wydawnictw, m.in. biuletynu informacyjnego Międzyzakładowego Komitetu Koordynacyjnego NSZZ „Solidarność” w Częstochowie o nazwie „CDN”. Zdzisław Caban został osadzony w Areszcie Śledczym w Częstochowie. 25 lutego1983 r. wyrokiem wydanym przez Wojskowy Sąd Garnizonowy w Katowicach został skazany na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata. Zdzisław Caban został zwolniony z aresztu w dniu 26 lutego 1983 r. Z uwagi na

działalność opozycyjna w latach 1982-1983 był kontrolowany operacyjnie przez Służbę Bezpieczeństwa PRL.

Jan Kauf w latach 1980-1989 należał do NSZZ „Solidarność". We wrześniu 1980 r. organizował struktury związkowe w Fabryce Armatury w Oleśnie. Od stycznia do 13 grudnia 1981 r. pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „S" w/w zakładzie. Po ogłoszeniu stanu wojennego utworzył tajną grupę, której celem było odtworzenie struktur związkowych i aktywna działalność na rzecz przywrócenia Polsce wolności i niepodległości. W konspiracji grupa działała do 1989 r. W okresie 1982-1984 zajmował się powielaniem i kolportażem nielegalnych wydawnictw, które rozpowszechniał na terenie powiatów Kłobuck i Olesno oraz w zakładzie pracy. W obliczu zmian ustrojowych w 1989 r. powołał Komitet Obywatelski „Solidarność" w Przystajni, którego zadaniem było kierowanie lokalną kampanią wyborczą poprzedzającą wybory parlamentarne wyznaczone na 4 czerwca.

Wiesław Norman w latach 1980-1989 był aktywnym działaczem opozycyjnym, członkiem i działaczem NSZZ „Solidarność" w Częstochowie, współtwórcą struktur „Solidarności" w Hucie im. Bolesława Bieruta w Częstochowie. Zajmował się kolportowaniem materiałów związkowych „Solidarności" na terenie Częstochowy m.in. pisma „CDN", udzielał również w swoim domu schronienia działaczom opozycji. W związku z prowadzoną działalnością opozycyjną w latach 1980-83 Wiesław Norman był poddawany różnym formom represji, między innymi był wielokrotnie zatrzymywany przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej. Pierwszy raz miał miejsce w sierpniu 1980 r. i wiązał się z działalnością związkową. Funkcjonariusze Komendy Wojewódzkiej MO w Częstochowie, aby uzyskać zeznania określonej treści podczas przesłuchania grozili Wiesławowi Normanowi utratą pracy przez niego i przez członków rodziny. Podczas kolejnego zatrzymania i przesłuchania 9 września 1982 r. Wiesław Norman został pobity przez przesłuchujących go funkcjonariuszy.

Tadeusz Pawłowski prowadził zagrożoną odpowiedzialnością karną i represjami działalność związkową. W 1981 r. był współzałożycielem NSZZ „Solidarność" Rolników Indywidualnych na terenie wsi Otola. Pełnił funkcję skarbnika Koła „Solidarności" oraz wiceprzewodniczącego Zarządu Gminnego tego związku w Żarnowcu. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność związkową. Brał udział w konspiracyjnych spotkaniach działaczy NSZZ „Solidarność" RI oraz zajmował się kolportażem nielegalnych wydawnictw i ulotek. Od 1983 r. uczestniczył w spotkaniach Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników w Żarnowcu i Pilicy. Z uwagi na prowadzoną działalność Tadeusz Pawłowski w okresie od lutego 1982 do września 1983 r. objęty był kontrolą operacyjną przez Służbę Bezpieczeństwa PRL.

Krzyż Wolności i Solidarności został ustanowiony przez Sejm 5 sierpnia 2010 roku. Po raz pierwszy przyznano go w czerwcu 2011 roku przy okazji obchodów 35. rocznicy protestów społecznych w Radomiu. Krzyż nadawany jest przez Prezydenta RP, na wniosek Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, działaczom opozycji wobec dyktatury komunistycznej, za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowanie praw człowieka w PRL. Źródłem uchwalenia Krzyża Wolności i Solidarności jest Krzyż Niepodległości z II RP.

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności w Częstochowie. Fot. K. Liszka

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności w Częstochowie. Fot. K. Liszka

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności w Częstochowie. Fot. M. Kobylańska

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności w Częstochowie. Fot. M. Kobylańska

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności w Częstochowie. Fot. M. Kobylańska

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności w Częstochowie. Fot. M. Kobylańska

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności w Częstochowie. Fot. M. Kobylańska

Prezes IPN dr Jarosław Szarek. Fot. M. Kobylańska

Wiesław Norman dziękował w imieniu odznaczonych. Fot. M. Kobylańska

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności w Częstochowie. Fot. K. Liszka

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności w Częstochowie. Fot. M. Kobylańska

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności w Częstochowie. Fot. M. Kobylańska

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności w Częstochowie. Fot. M. Kobylańska

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności w Częstochowie. Fot. M. Kobylańska

Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności w Częstochowie. Fot. M. Kobylańska